

Sygn. akt II CSK 161/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa S. J. i D. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwu B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 września 2013 r.,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 3.600
(trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnych orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik powodów S. J. i D. J. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 26 września 2013 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że w sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, czyniąc niniejszą skargę całkowicie uzasadnioną”. Ponadto pełnomocnik skarżących stwierdził, że w niniejszej sprawie ustalenia wymaga „czy dopuszczalnym jest, w świetle obowiązujących przepisów prawa, uznanie iż szkodę właściciela nieruchomości, na której dokonano bezprawnej wycinki drzew, stanowić może li tylko wyłącznie wartość wyciętych na nieruchomości drzew i konarów”. We wniosku podkreślono, że symboliczność zasądzzonego odszkodowania godzi w prawo własności.

Odnosząc się do przytoczonych kwestii, które miałyby w ocenie skarżących uzasadniać wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnieść należy, że w wypadku powołania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie zagadnienia prawnego w sposób zbliżony

do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowanie zagadnienia powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300).

Z kolei wykazując spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powinni nie tylko wskazać przepis wymagający wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane z jego stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Konieczne jest przytoczenie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Jeżeli zaś skarżący powołują się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązani są przytoczyć rozbieżne orzeczenia sądów i poddać je analizie w celu wykazania, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przytoczyć argumenty wskazujące, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publiczne zadania jakie ma do spełnienia rozpoznanie skargi kasacyjnej, skarżący powinni także wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wyjaśniono, o jakie „obowiązujące przepisy prawa” chodzi. Nie przedstawiono też argumentacji prawnej na rzecz prezentowanego stanowiska. Przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. nie zostały więc wykazane. Na marginesie należy zauważyć, że przekonujący jest pogląd Sądu Apelacyjnego, wedle którego nieprawdopodobne jest twierdzenie skarżących, że wartość poniesionej szkody wyniosła 609.357 zł w sytuacji, gdy wartość całej nieruchomości w chwili zakupu (1,5 miesiąca przed wycinką) wynosiła 21.550 zł. Ponadto, zgodnie z poczynionymi w sprawie ustaleniami faktycznymi, którymi Sąd Najwyższy jest związany, wycinka ok. 90 drzew w lesie liczącym ok. 800-1000 drzew nie mogła spowodować utraty wartości nieruchomości, skoro miała

charakter pielęgnacyjny i dotyczyła drzew chorych, gorszej jakości, rosnących w nadmiernym zagęszczeniu.

Pomijając brak stosownej argumentacji w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy zauważyć, że przedstawione przez skarżących zagadnienie nie ma charakteru „abstrakcyjnego”, „uniwersalnego”, którego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie nie tylko dla oceny jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Odpowiedź na sformułowane przez skarżących pytanie jest bowiem ściśle związana z określonym stanem faktycznym.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi wskazano, że w sprawie doszło do „rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, jak też przepisów postępowania, czyniące niniejszą skargę całkowicie uzasadnioną”. We wniosku nie przytoczono argumentacji na poparcie tej tezy, co sprawia, że przesłanka ta nie została wykazana. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienie SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego wyroku uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie SN z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz.156). Skarżący powinni ponadto, zawrzeć we wniosku wyodrębniony wywód prawny wskazujący w czym wyraża się „oczywistość” naruszenia prawa (postanowienie SN z dnia 5 września 2008 r., sygn. akt I CZ 64/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, nie publ.). Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonych przepisów prawa nie jest wystarczający, gdyż nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, mimo bowiem nawet oczywistego naruszenia prawa, wyrok może być prawidłowy

(postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, nie publ.). Skarżący nie wykazali, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu oraz że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy.

Konkludując, sformułowane przez skarżących uzasadnienie przesłanek tzw. „przedsądu” nie pozwalało na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący z formalnego punktu widzenia spełnili wprawdzie wymaganie polegające na uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jednak nie w stopniu usprawiedliwiającym jego uwzględnienie.

Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno przybrać formę wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wskażą, jakie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Poprzestanie na uzasadnieniu podstaw kasacyjnych jest niewystarczające.

Przyczyny usprawiedliwiające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.) oraz podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie to odrębne i niezależne od siebie istotne (konstrukcyjne) wymagania skargi kasacyjnej różniące się funkcją i celem. Dlatego odwołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej nie znajduje usprawiedliwienia. Sąd Najwyższy bada je na różnych etapach postępowania kasacyjnego (zob. np. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz.52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2009 r., II UK 363/08, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r., I UK 388/11, nie publ.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Nie było podstaw do wnioskowanego w odpowiedzi na skargę odrzucenia skargi kasacyjnej, bowiem była ona dopuszczalna i spełniała wymagania konstrukcyjne skargi, tyle że wniosek o jej przyjęcie należało ocenić jako nieuzasadniony.

Na wniosek pozwanego zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie

opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461).